

Renesansa

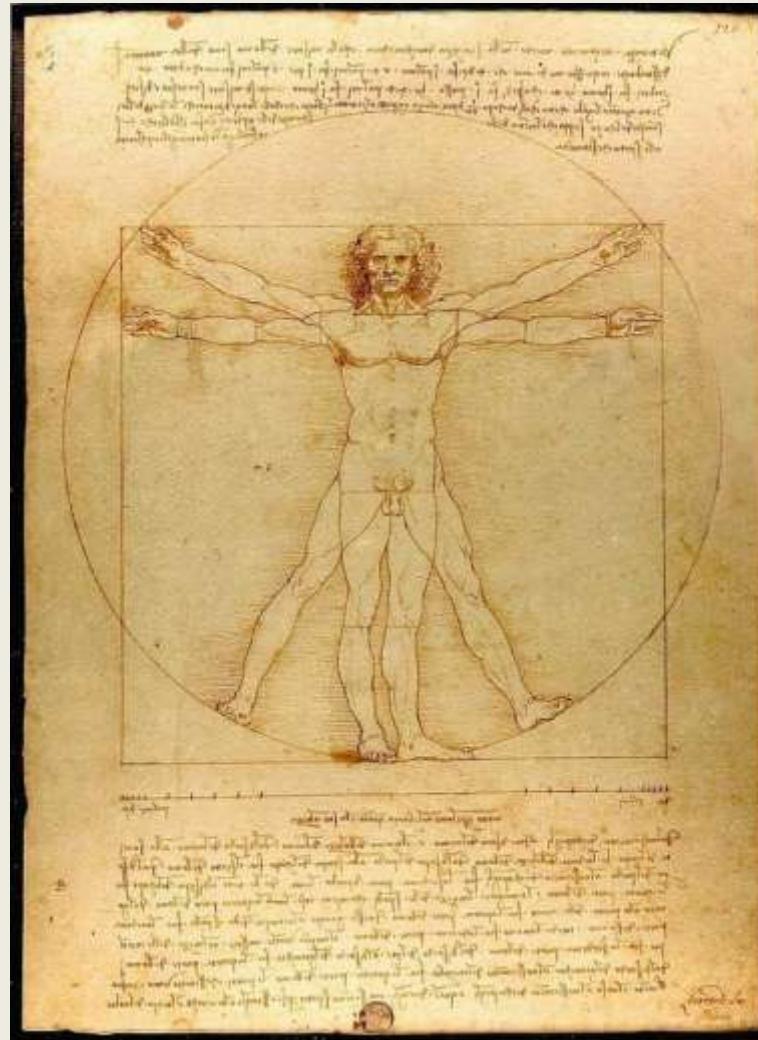
- Renesansa (fr. renaissance – ponovno rađanje)
- Period od 1350. do 16. veka
- Interesovanje za klasičnu antiku i procvat umetnosti,
- Pojam renesansa je u uzajamnom odnosu sa pojmom humanizam. Humanizam se odnosio na naučno-duhovni sadržaj ovog razdoblja, a renesansa na celokupnu kulturu tog vremena.
- Posle humanizma, koji je oživeo antičku književnost, početkom 15. veka dolazi do obnove te tradicije i u likovnoj umetnosti.
- Renesansa zanimanjem za prirodu kod čoveka ponovo oživljava antiku, u kojoj je u središtu pažnje takođe bio čovek.
- Renesansa se najintenzivnije razvijala u Italiji, a zatim i u Nemačkoj i Holandiji.

Rafael, Atinska škola

Renesansa

- Individualizam - čovek postaje svestrana i razvijena ličnost,
- Humanizam,
- Renesansa se okreće ka antici,
- Naučna osnova umetnosti- mnogi umetnici su se bavili anatomijom, optikom, tehnologijom, koje su upotrebljavali u svom stvaralaštvu, tipični primer je perspektiva u slikarstvu i odlivanje kipova u bronzi,
- Realizam- iako su renesansni umetnici proklamovali vraćanje ka prirodi njihov realizam se ticao upotrebljenih tema i javljuju se npr. novela ili komedija,
- Individualnost- nastaju autobiografije i autoportreti slikara i slikari potpisuju svoja dela,
- Kolekcionarstvo
- Mecenstvo

Renesansa

U arhitekturi su nastale najveće promene i ona postaje jedna od umetnosti. Renesansni umetnici su se inspirisali delima iz antičke umetnosti, njihovom srazmernošću, jednostavnošću, pravilnom proporcijom i lepotom.

Izbor klasičnog (antičkog) repertoara arhitektonskog elementa, delova i celina. Upotrebljavali su se stubovi, kolonade, svodovi, kupole a stepenište je postalo poseban elemenat u arhitekturi.

Pored kama se upotrebljavala i opeka i mermer.

Nastaju novi tipovi objekata kao gradske palate i gradske i prigradske vile.

Marquisate of Saluzzo	Marquisate of Montferrat	Bishopric of Trent	Marquisate of Mantua	Republic of Lucca	Duchies of Modena & Ferrara
-----------------------	--------------------------	--------------------	----------------------	-------------------	-----------------------------

Renesansa

Nastanak i prilike

Nastanak renesanse se stavlja u prostor severne Italije za kraj XIII veka. Od XII veka je u mnogim gradovima severne Italije rastao prosperitet izazvan prekomorskom trgovinom.

Najveći trgovački centri bili su Đenova, Venecija i Firenca. Pod uticajem ratova među nemačkim carevima i Papstvom, u Italiji nije tokom srednjeg veka postojala centralna država koja bi oduzimala politički i privredni prioritet gradovima.

Ovi uslovi, privredni prosperitet i relativna politička sloboda, uticali su na postanak novog tipa renesansnog čoveka. Uporedno egzistencija kulturnih centara i centara moći se manifestuje i u podsticajima u umetnosti u kojoj su se vladari i moćni ljudi mogli prezentirati.

RANA RENESANSA (QUATTROCENTO)

Filipo Bruneleski
Firenca, 1377-1446.

Italijanski arhitekta, vajar i inženjer, jedan od pionira nove arhitekture rane renesanse u Italiji.

On je otkrio principe naučne perspektive.

Svoje školovanje počinje kao zlatarski šegrt. Prvo je radio kao zlatar i vajar, onda je učestvovao na konkursu za vrata firentinske krstionice i opredeljuje se za arhitekturu.

Nije imao građevinsko ili arhitektonsko obrazovanje. U Rimu je proučavao antičku arhitekturu.

RANA RENESANSA (QUATTROCENTO)

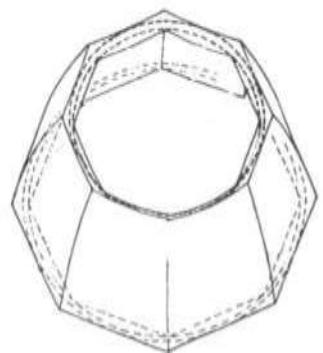
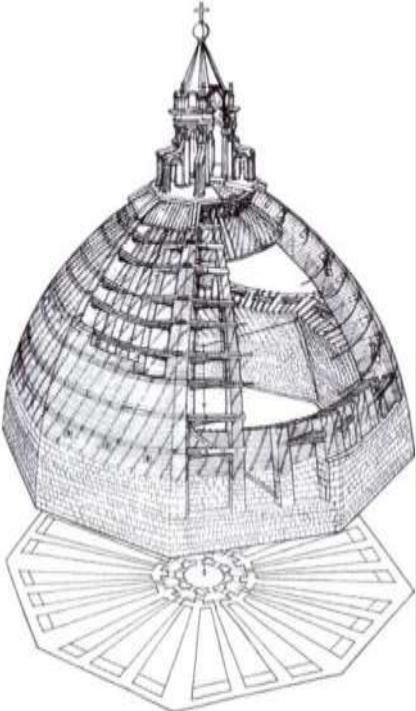
Filipo Bruneleski

**Kupola katedrale Santa
Marija del Fjore**

1420 -34.

Raspisan konkurs na kojem je pobedio Filipo Bruneleski. Projekat je predviđao izgradnju osmougaone kupole.. Kupola je građena sa spoljne ka unutrašnjoj strani od opeke koje su stavljane u vidu riblje kosti. Prilikom građenja nisu upotrebljavane skele. Ova kupola je treća u okviru raspona kupole 42 m. u svetu, manja od kupole svetog Petra u Rimu (za 60 cm) i od Panteona.

RANA RENESANSA (QUATTROCENTO)

Filipo Brunelleski

**Kupola katedrale Santa
Marija del Fjore**

1420 -36.

Kupola je teška 37.000 tona i izgrađena je od 4.000.000 opeka. On je radio nekoliko modela i slika tokom konstrukcije i morao je pronaći posebne mašine za ove radove.

Prilikom izgradnje kupole konstruisao je veliki drveni kran kojim je dizao materijal za izgradnju. Tu je upotrebio i pojačanja kamena zategama od gvozdenih lanaca.

RANA RENESANSA
(QUATTROCENTO)

Filipo Bruneleski
**Kupola katedrale Santa
Marija del Fjore**
1420 -36.

RANA RENESANSA (QUATTROCENTO)

Filipo Bruneleski Bolnica za siročad 1419.

Bruneleski se postepeno opredeljivao za arhitekturu. Godine 1419. radio je na firentinskoj bolnici za siročad („Ospedale degli Innocenti“) koja se smatra manifestom renesansne arhitekture.

Bruneleskiju je kao inspiracija poslužila romanska toskanska arhitektura.

Njegov cilj je bio da stvori novi arhitektonski pravac upotrebom elemenata antičke arhitekture i dostizanjem novog shvatanja harmonije i lepote.

RANA RENESANSA (QUATTROCENTO)

Filipo Bruneleski

San Lorentco

Đovani de Mediči je 1419. ponudio da finansira novu crkvu koja bi zamenio romansku crkvu iz 11. veka.

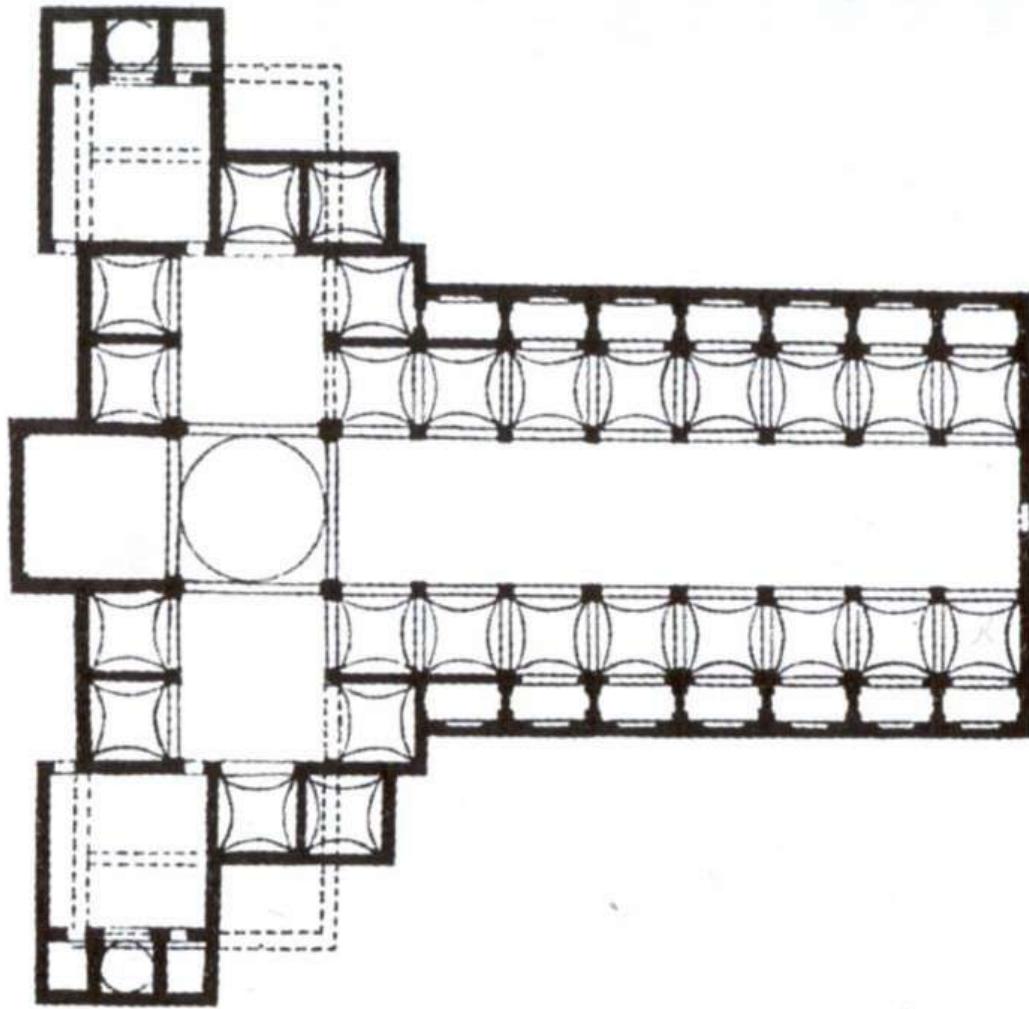
Filipo Bruneleski je izabran da je projektuje, ali je zgrada, sa promenama, završena tek nakon njegove smrti.

Crkva je deo većeg manastirskog kompleksa koji sadrži i druge važne arhitektonske i umetničke radove: Staru sakristiju Bruneleskija, uz unutrašnju dekoraciju i skulpturu Donatela; Laurentijansku biblioteku Mikelandjela; Novu sakristiju na osnovu Mikelandjelovih nacrti; i kapele Mediči Matea Nigetija.

RANA RENESANSA
(QUATTROCENTO)

Filipo Bruneleski
San Lorenco

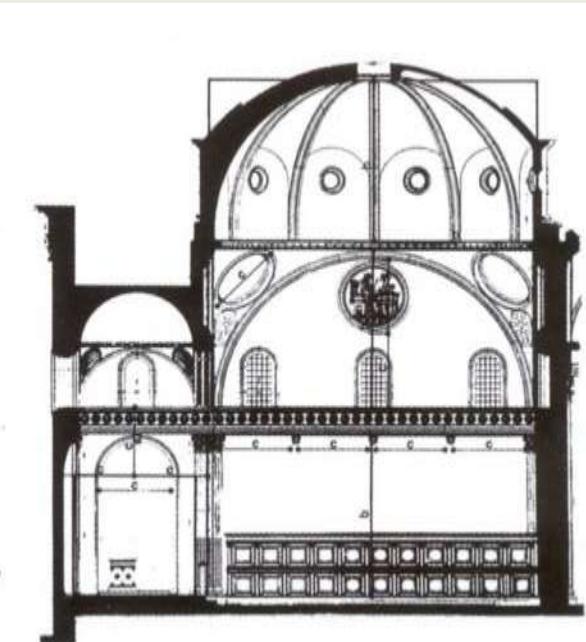

RANA RENESANSA
(QUATTROCENTO)

Filipo Bruneleski
San Lorenco

RANA RENESANSA (QUATTROCENTO)

Filipo Bruneleski

**Stara sakristija, Crkva San
Lorenco**

1420-1428.

Đovani Medići je poverio Bruneleskiju gradnju Stare sakristije, pogrebne kapele porodice Medići, u crkvi San Lorencu. Bruneleski je tu stvorio od 1420 -28. godine majstorsko delo rane renesanse.

Kupola podseća na vizantijski tip kupole.

Pincip dekoracije "pietra serena".

RANA RENESANSA (QUATTROCENTO)

Filipo Bruneleski
Santo Spirito, Firenca
Projekat 1428.
Izgradnja 1446-1481

- Pincip dekoracije “pietra serena”.
- Drvena tavanica.

**RANA RENESANSA
(QUATTROCENTO)**

Filipo Bruneleski
Santo Spirito, Firenca
Projekat 1428.
Izgradnja 1446-1481

RANA RENESANSA (QUATTROCENTO)

Filipo Bruneleski

**Kapela Paci u crkvi
Santa Kroče u Firenci**

Poslednje delo Bruneleskija je kapela Paci u crkvi Santa Kroče u Firenci. Ni jedno pročelje od Bruneleskijevih dela nije sačuvalo svoj prvobitni izgled. Novija istraživanja pokazuju da to nije bilo ni sa slučajem kapele Paci koja je započeta 1430. godina, a Bruneleski je umro 1446. godine i nije mogao projektovati pročelje u njegovom današnjem obliku.

RANA RENESANSA
(QUATTROCENTO)

Filipo Bruneleski
Kapela Paci u crkvi
Santa Kroče u Firenci

RANA RENESANSA
(QUATTROCENTO)

Filipo Bruneleski
Kapela Paci u crkvi
Santa Kroče u Firenci

**RANA RENESANSA
(QUATTROCENTO)**

Filipo Bruneleski
**Kapela Paci u crkvi Santa
Kroče u Firenci**

RANA RENESANSA (QUATTROCENTO)

Leon Batista Alberti

Đenova, 18.02.1404 — Rim,
20.04.1472.

Italijanski slikar, pesnik, lingvist, filozof, kriptograf, muzičar i arhitekta. Njegov život je opisao Đorđo Vazari u svojoj knjizi „Životi poznatih slikara, vajara i arhitekti“. Umetnost kvattročenta je u velikoj meri sažeta kroz njegov rad i delo. Formirao se na severu Italije, nakon što je njegova porodica bila proterana iz Firence. Alberti je imao direktno iskustvo sa slikarstvom i vajarstvom i takođe je bio vrlo maštovit arhitekta. Njegovu arhitekturu karakteriše rigorozna dispozicija klasičnih elemenata koja pruža racionalnu osnovu za nove načine koncepcije prostora i izgradnje

RANA RENESANSA (QUATTROCENTO)

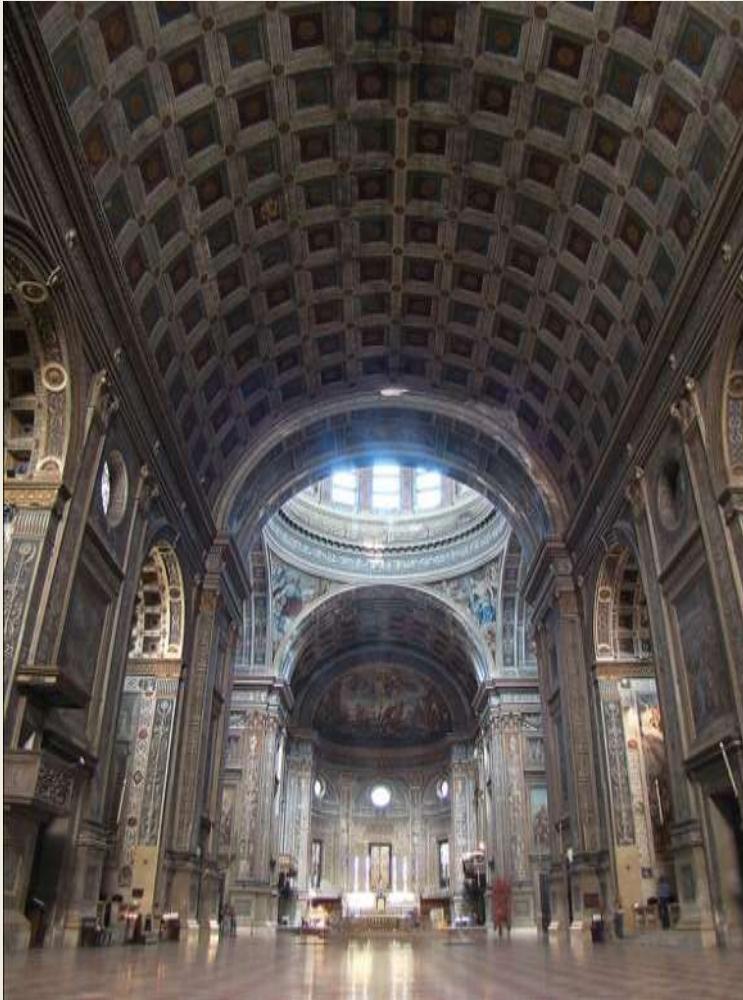

Leon Batista Alberti
Santa Marija de la
Novela

Firenca, 1458.

Među najistaknutijim primerima Albertijeve arhitekture nalazi se fasada gotske bazilike Santa Marija Novela u Firenci, dovršena 1458. godine, gde je Alberti razvio jedan plošni fasadni sistem koji će imati veliki uticaj na kasniju arhitekturu.

Volute.

RANA RENESANSA (QUATTROCENTO)

Leon Batista Alberti
Crkva sv. Andrije
Mantova, 1472.

Pročelje crkve San Andrea je uspešna kombinacija rimskog slavoluka i antičkog hrama. On ovde prvi put koristi **kolosalni red**.

Projektom se ustoličila osnova latinskog krsta sa jednim brodom i bočnim kapelama, i raskošnim bačvastim svodom, koji je kasnije bio prihvaćen za mnoge crkve.

Počeo ju je graditi u godini svoje smrti 1472. godine, a dovršena je završetkom kupole po Albertijevim nacrtima tek u 18. veku.

RANA RENESANSA (QUATTROCENTO)

Leon Batista Alberti
Palazzo Rucellai
Firenza, 1446-51.

Novi tip objekta – gradska palata.

U oblikovanju fasade simetrične trospратne palate Rucellai (1446.-1451.) primenio je sistem antičkih redova (dorski na prizemlju, jonski na prvom i korintski na drugom spratu).

Dok su u antici istaknuti pilastri, ovdje su oni sasvim plošni i djeluju linearno, poput urezanog crteža na fasadi.

RANA RENESANSA
(QUATTROCENTO)

Palazzo Medici Riccardi

Michelozzo di Bartolomeo za Cosimo
de' Medici, 1444. and 1484. ²⁴

RANA RENESANSA (QUATTROCENTO)

Palazzo Medici Riccardi

Michelozzo di Bartolomeo
za Cosimo de' Medici,
1444. and 1484.

RANA RENESANSA (QUATTROCENTO)

Palazzo Pitti

Palaco Pitti ili Palata Pitti (ital. Palazzo Pitti) je velika renesansna palata u Firenci. Projektovao ju je Filipo Bruneleski ili, verovatnije, njegov učenik Luka Fančeli za ambicioznog firentinskog bankara Luku Pitija. Palata se nalazi na južnoj obali reke Arno, blizu Ponte Vekija.

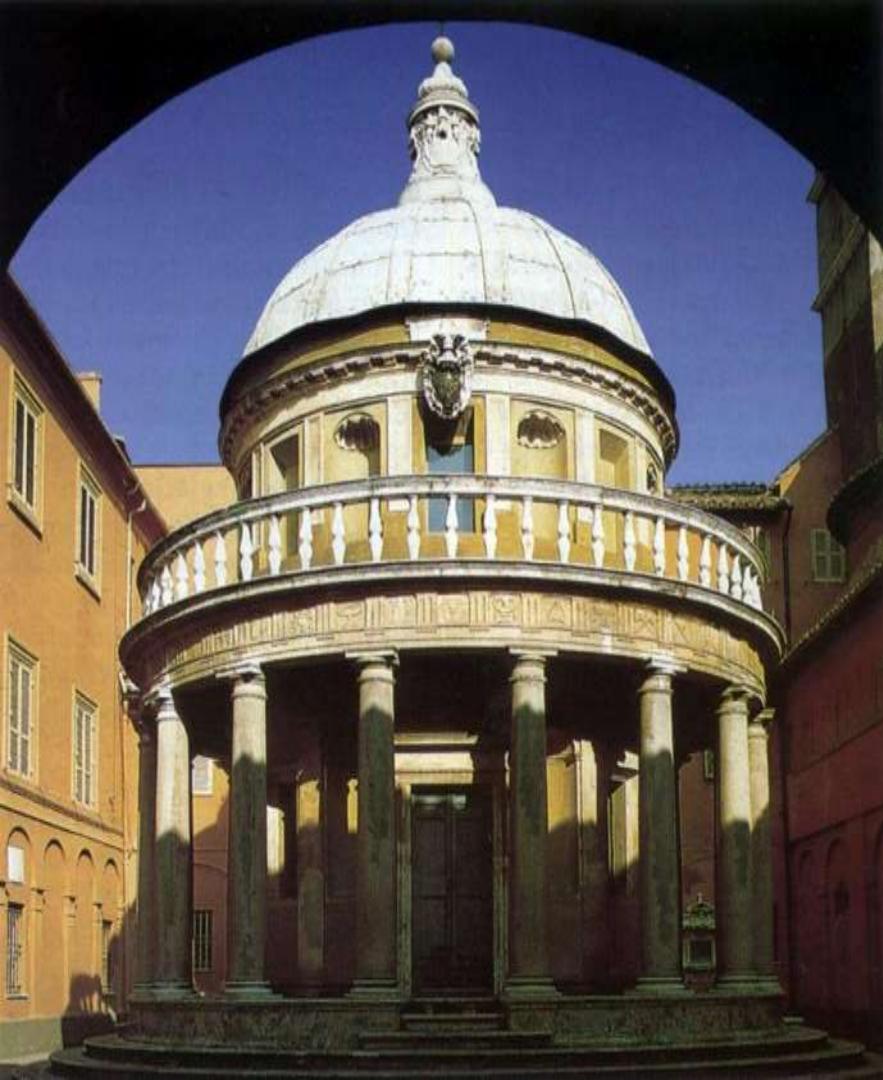
**RANA RENESANSA
(QUATTROCENTO)**

Palazzo Strozi

1489.

Benedetto da Maiano,
za Filippo Strozzi the
Elder

VISOKA RENESANSA (CINQUECENTO)

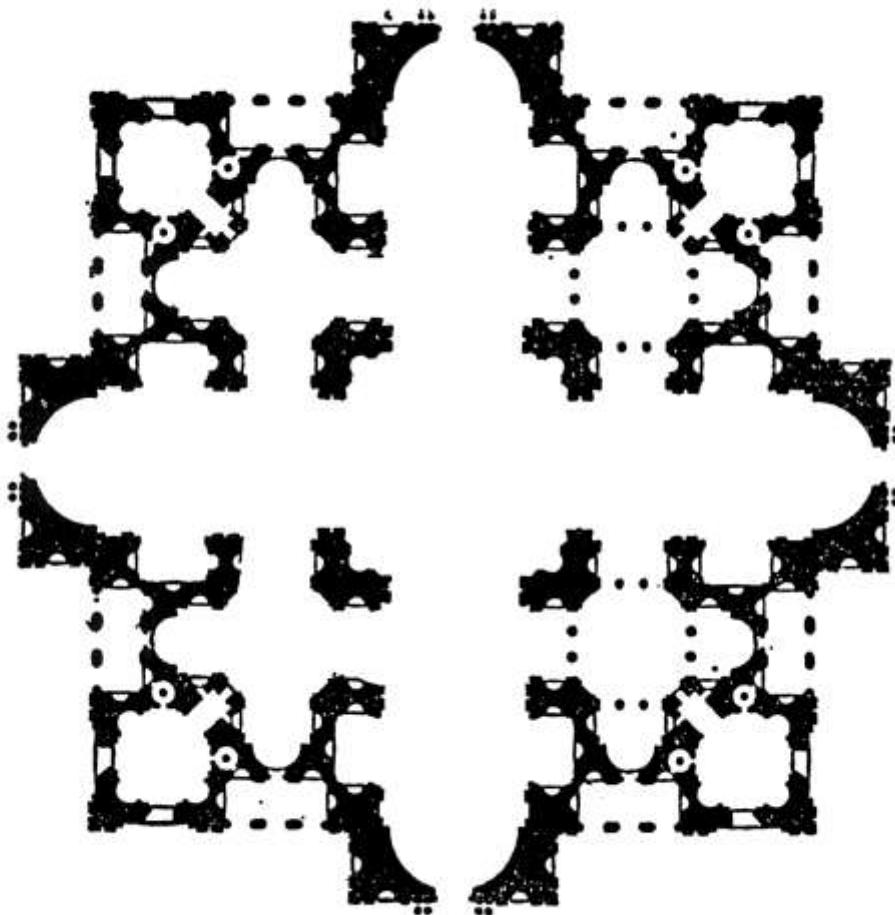
Donato Bramante

Tempieto, Rim, 1502.

Početkom 6. veka centar italijanske umetnosti je postao Rim, gde su ambiciozne pape Lav X i Julije II slavili grad slaveći sebe.

U Rimu deluje Donato Bramante (1444-1514) koji gradi Tempieto (mali hram) – objekat je mali (visina 9m), kružni sa šesnaest stupova, dva sprata sa kupolom, lanternom i absolutno je simetričan. Po skladu i simetriji nazivaju ga "Partenonom" novoga veka.

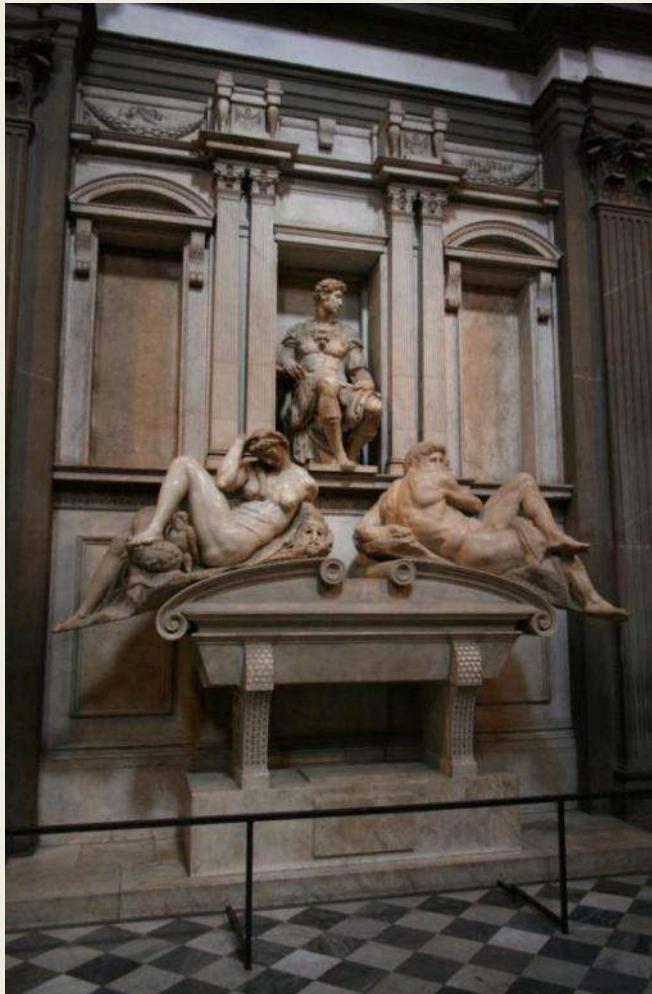
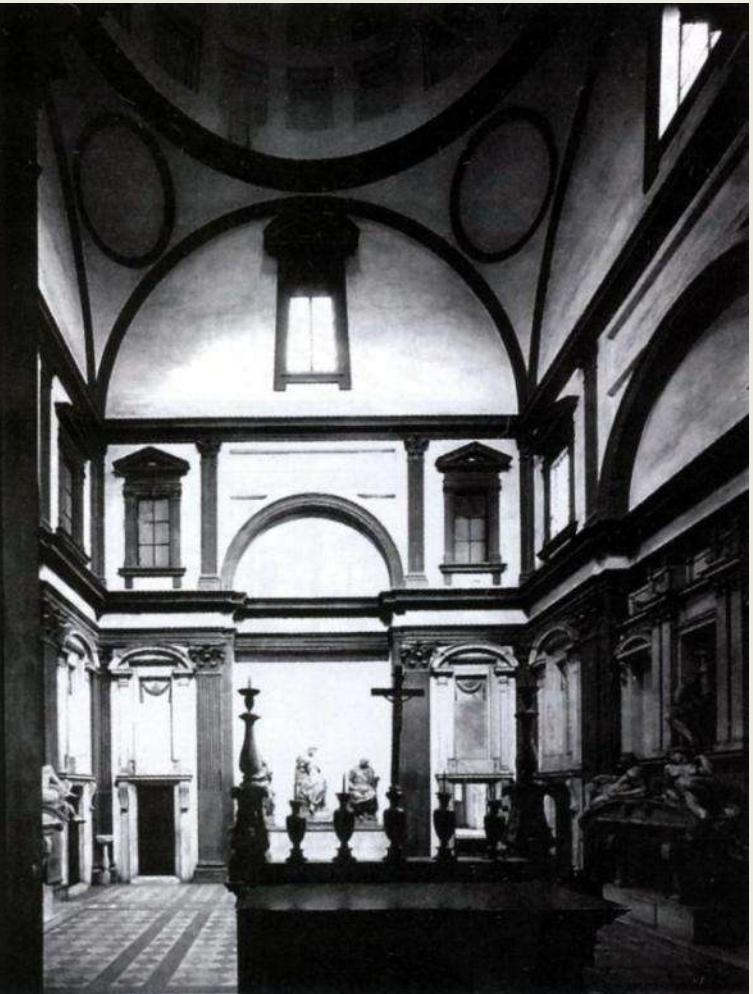
Renesansa

Donato Bramante

Crkva Svetog Petra

Prvobitna osnova crkve
Svetog Petra u Rimu.

Renesansa

Mikelanđelo Buonaroti
Nova sakristija

Renesansa

Mikelanđelo Buonaroti
Nova sakristija

Renesansa

Mikelandelo Buonaroti
Biblioteka San Lorento

Renesansa

**Mikelandelo Buonaroti
Campidoglio**

Renesansa

Mikelandelo Buonaroti
Campidoglio

Renesansa

Mikelandelo Buonaroti
Campidoglio

Renesansa

Crkva Svetog Petra, Rim

- Bernardo Rossellini, 1452-53.
- Donato Bramante 1505.
- Rafael, 1514-1520.
- Fra Giovanni Gioconda
- Giuliano da Sangallo
- Antonio da Sangallo mlađi do 1546.
- Mikelanđelo 1547-64.
- Giacomo Della Porta 1573.
- Carlo Maderno 1603-29.
- Gian Lorenzo Bernini 1629-67.

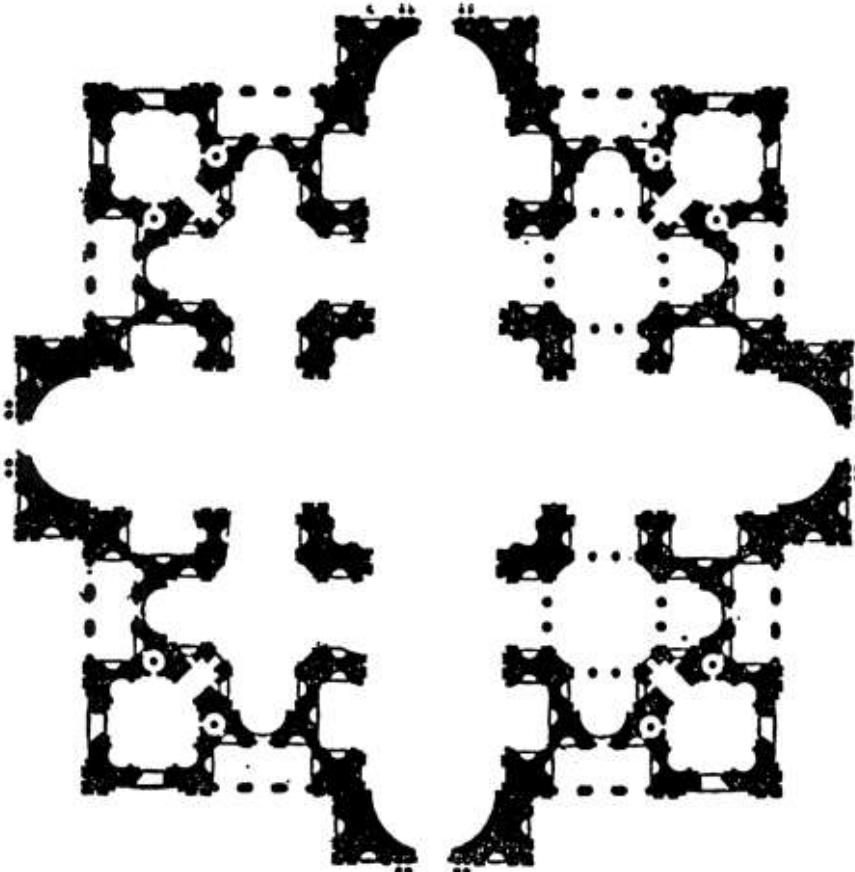
Renesansa

Donato Bramante

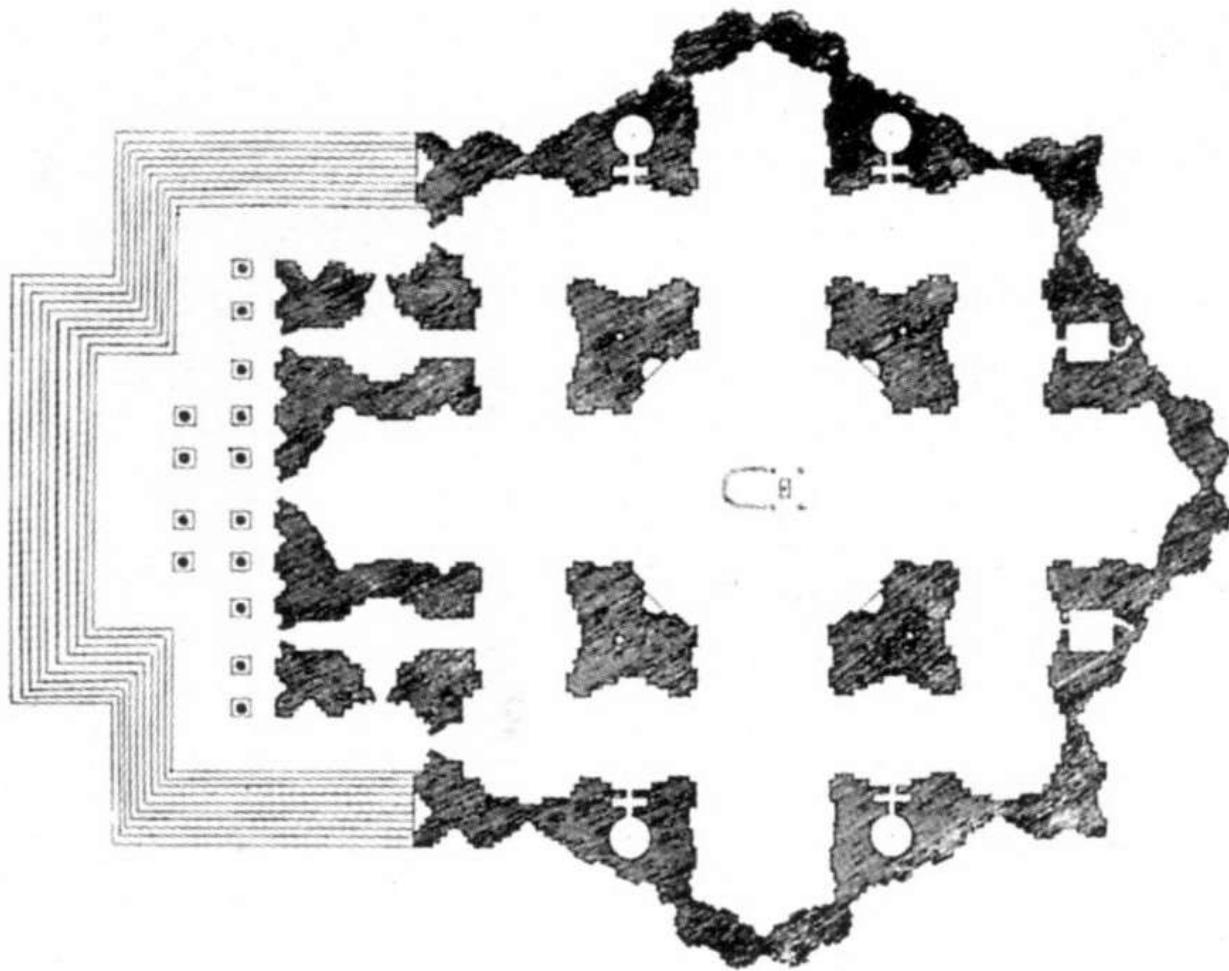
Prvobitna osnova crkve Svetog Petra u Rimu

1505.

Papa Julije I je radove povjerio Bramanteu. Ostalo je svega nekoliko njegovih nacrta za ovu građevinu, među kojima i poznati "piano pergamena" u kojem je predložio savršen **centralni plan s grčkim krstom**, sa hemisfernou kupolom postavljenom u središtu kompleksa i još četiri manja grčka krsta postavljena simetrično oko velike središnje kupole.

Renesansa

Mikelandelo Buonaroti
Crkva Sv. Petra, Rim

1547-64.

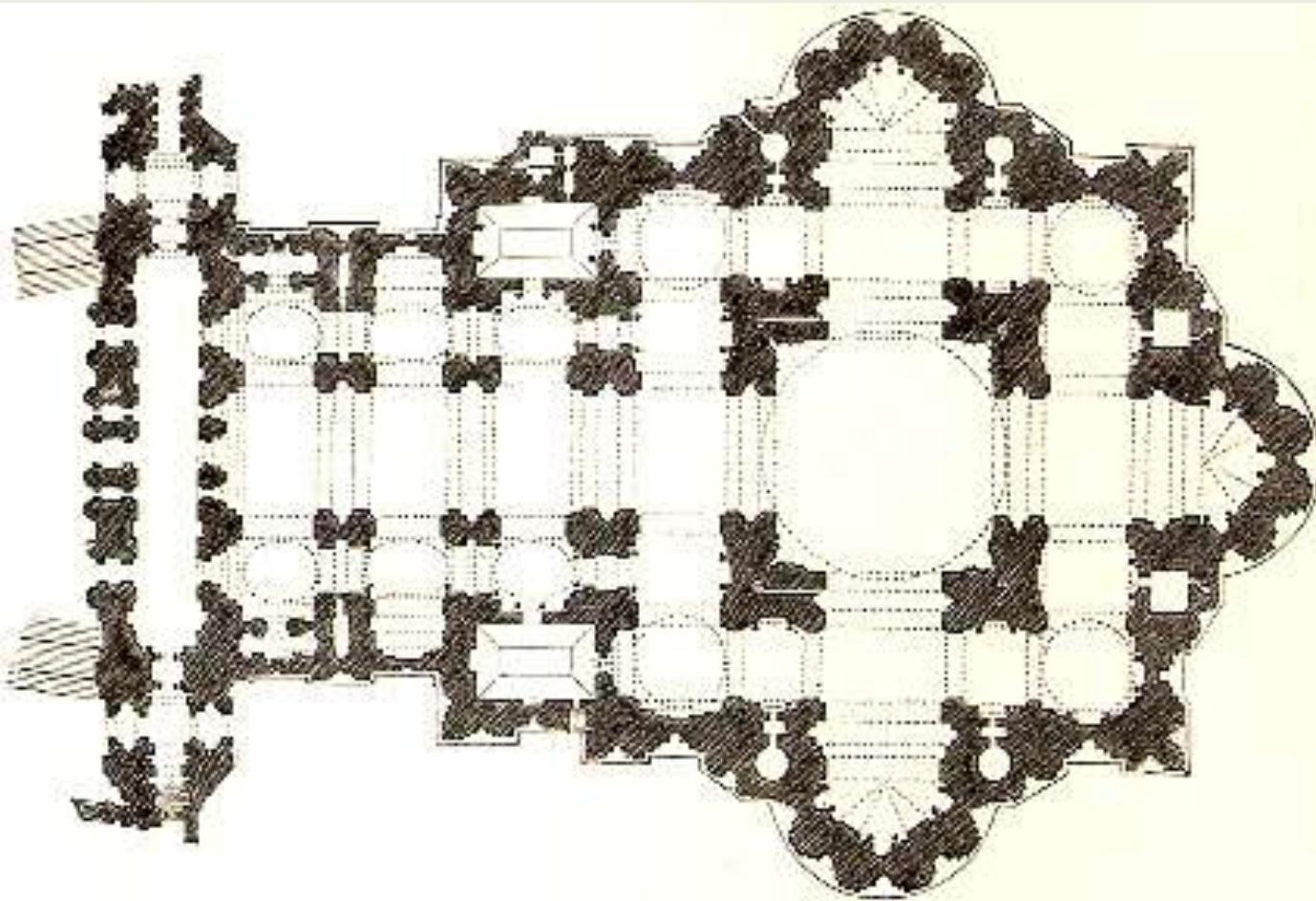
Renesansa

Mikelandjelo Buonaroti
Crkva Sv. Petra, Rim

Renesansa

Karlo Maderno
Crkva Sv. Petra, Rim
1603-1629.

Renesansa

Karlo Maderno
Crkva Sv. Petra, Rim
1603-1629.

Renesansa

**Gian Lorenzo Bernini
Crkva Sv. Petra, Rim
1629-67.**

Renesansa

**Andrea Paladio
(1508-1580.)**

Italijanski pozno-renesansni arhitekta i scenograf. Karijeru je počeo sa 13 godina kao kamenorezac. Uskoro je postao učenik u radionici majstora Bartolomea Kavace. Andrea Paladio je bio najznačajniji arhitekta Mletačke republike na čijoj teritoriji je projektovao mnogobrojne vile, crkve i palate, a najviše u i oko Vićence. Godine 1570. objavio je traktat „Četiri knjige o arhitekturi“ (*I quattro libri dell'architettura*). Pravac paladijanizam. Paladijev stil je naročito bio popularan u Engleskoj ⁴³ i SAD.

Renesansa

Andrea Paladio

Većnica u Vićenci, 1548.

Renesansa

Andrea Paladio

Većnica u Vićenci, 1548.

Renesansa

Andrea Paladio

San Đorđo Mađore, 1566.

Venecija

Crkvu je komponovao kao dva rimska hrama, jedan u drugom, različitih veličina i visina. Unutra je komponovao otvoreni ekran na istočnom kraju te prema oltaru zakrivljene transept ei visoku kupolu kako bi stvorio utisak što veće prostranosti.

Renesansa

Andrea Paladio

San Đorđo Mađore, 1566.

Venecija

Renesansa

Andrea Paladio
Vila Porto-Bregance,
Vićenca
Oko 1570.

Renesansa

Andrea Paladio

Teatro Olimpico, 1580.

Vicenza

Renesansa

Andrea Paladio
Teatro Olimpico, 1580.
Vičenca

Renesansa

Andrea Paladio

Teatro Olimpico, 1580.

Vičenca

Renesansa

Andrea Paladio
Teatro Olimpico, 1580.
Vičenca

Renesansa

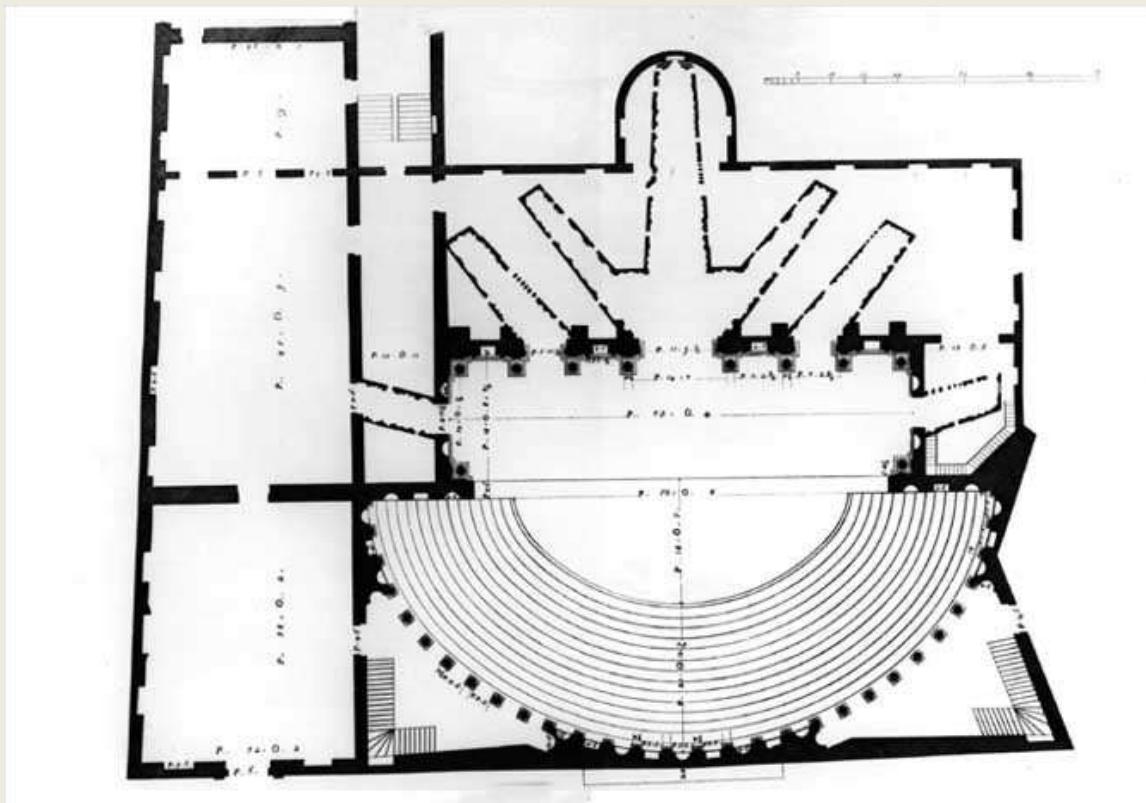
Andrea Paladio

Teatro Olimpico, 1580.

Vičenca

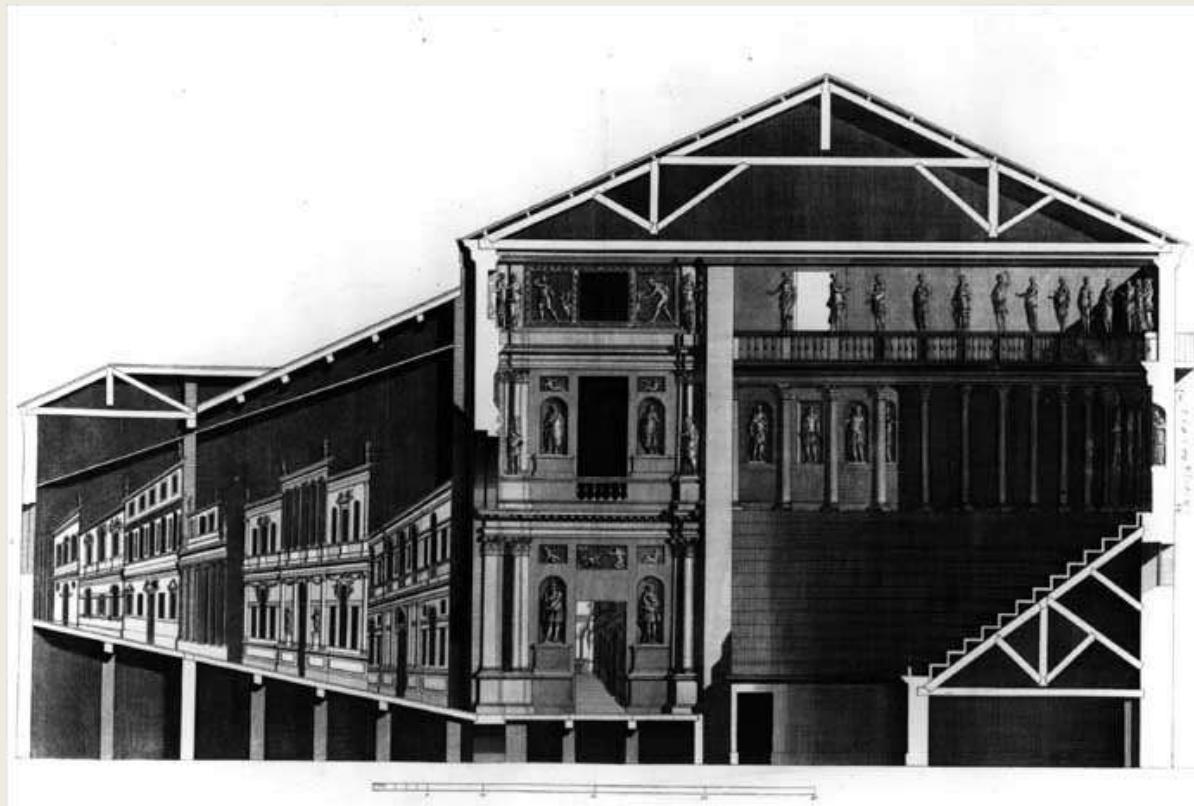

Renesansa

Andrea Paladio
Teatro Olimpico, 1580.
Vičenca

Renesansa

Andrea Paladio

Teatro Olimpico, 1580.

Vičenca

Renesansa

Andrea Paladio
Vila Barbaro, Vićenca
1560.

Renesansa

**Andrea Paladio
Vila Rotonda,
(Villa Almerico Capra)
Vičenca
1566.**

Renesansa

Andrea Paladio

Vila Rotonda, Vićenca

1566.

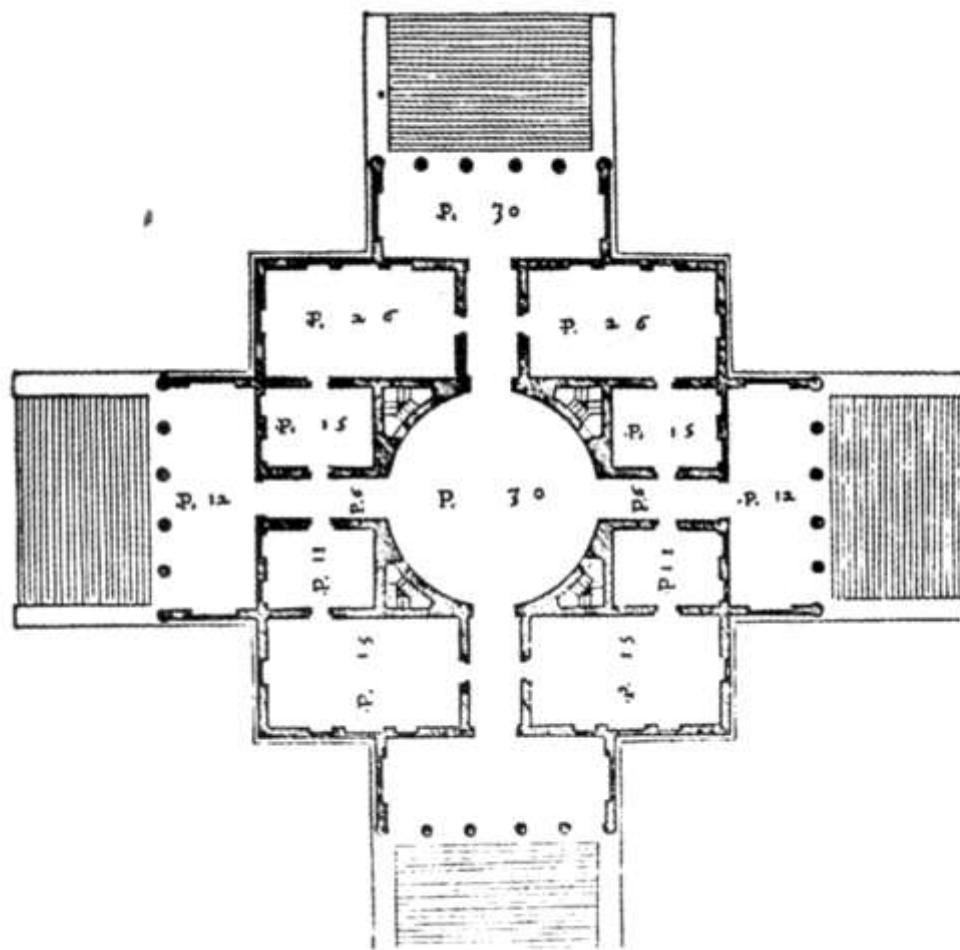

Renesansa

Andrea Paladio
Vila Rotonda

Renesansa

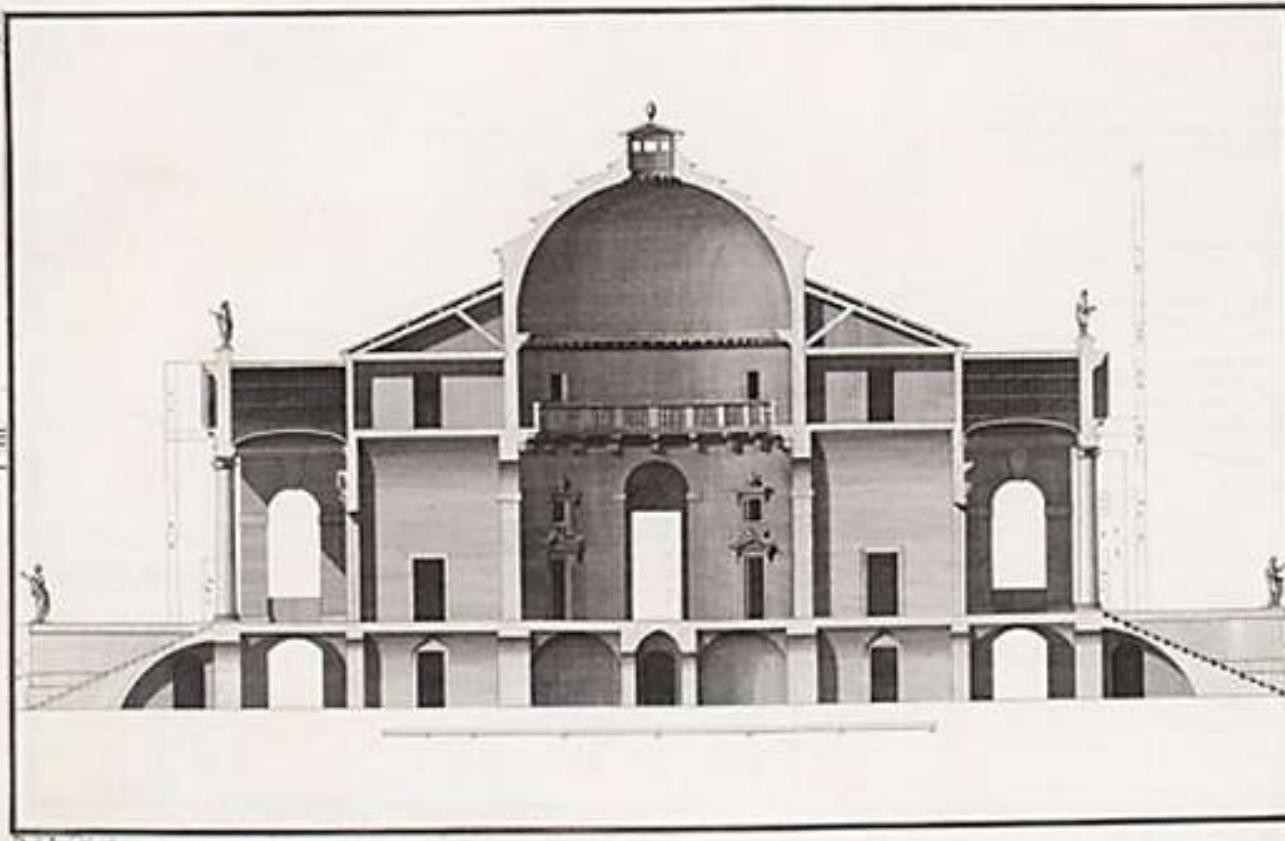

Andrea Paladio

Vila Rotonda, Vičenca

1566.

Renesansa

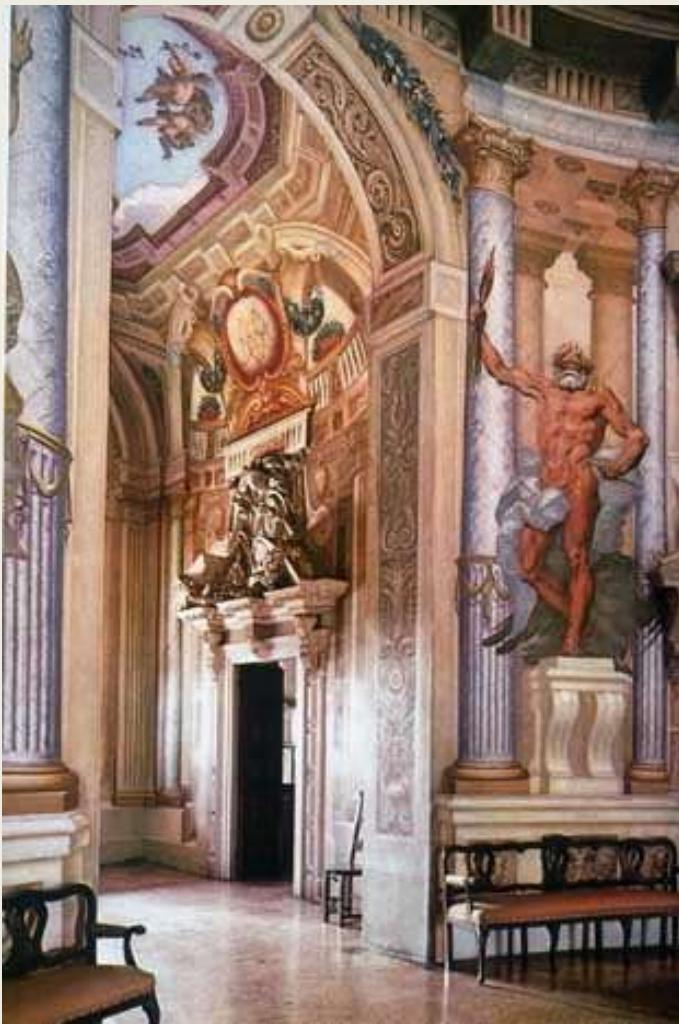

Andrea Paladio

Vila Rotonda, Vićenca
1566.

Renesansa

Andrea Paladio
Vila Rotonda

Renesansa

Andrea Paladio

"Četiri knjige o arhitekturi"

Napisao je "Četiri knjige o arhitekturi" kojima je znatno uticao na razvoj evropske arhitekture, osobito u Engleskoj gdje se u 17. i 18. veku arhitektura po njegovim načelima smatrala samostalnim pravcem – paladijanizam, koji je bio jedna od preteča neoklasicizma u umetnosti.